Wat weerhoudt patienten ervan om deel te nemen aan het preventieconsult?

Haio: PRIEM Marieke , V.U.B.
Promotor: WILLEMS Sara , U.G.
Praktijkopleider: VANDENBEMPT Nele

Context: Onze bevolking vergrijst en aandoeningen die te voorkomen zijn, zoals kanker en cardiovasculaire ziektes, zijn tegenwoordig de belangrijkste doodsoorzaken. Preventie wordt dus steeds belangrijker en de huisarts is daarin een sleutelfiguur. Preventieprogramma?s op populatieniveau, aangeboden door de huisarts, kunnen leiden tot een belangrijke reductie van morbiditeit en mortaliteit. In Vlaanderen bestaat er sinds 2010 de gezondheidsgids, een initiatief van Domus Medica om de huisarts te ondersteunen in zijn preventiebeleid in een speciaal daarvoor voorziene consultatie, het preventieconsult. Met de hulp van een vragenlijst worden risico?s en aandoeningen opgespoord en wordt een individueel preventieplan opgesteld. Het nut van dergelijke gesystematiseerde preventie is reeds in verschillende landen aangetoond maar in onze praktijk en bij anderen, wordt steeds opnieuw vastgesteld dat de interesse bij de patiënten laag is. Wij vragen ons af waarom, vooral in onze forfaitaire setting waar de kost geen rol zou mogen spelen. We onderzoeken daarom wat de redenen zijn om hieraan deel te nemen en anderzijds wat de patiënten ervan weerhoudt. Wegens de uitgebreidheid van deze onderzoeksvraag, wordt deze opgesplitst op in twee aparte werkstukken.

Onderzoeksvraag: Wat weerhoudt patiënten ervan deel te nemen aan het preventieconsult (in een forfaitaire stadspraktijk)?

Methode: Via een literatuurstudie en twee focusgroepen worden een aantal veel voorkomende barri?res bepaald. Aan de hand ervan wordt een vragenlijst samengesteld en naar 150 patiënten gestuurd. De resultaten worden verzameld en een beschrijvende analyse wordt uitgevoerd.

Resultaten: 28 van de 150 enqu?tes worden ingevuld en teruggestuurd (respons ratio 18,7%) voornamelijk door vrouwen en uit de leeftijdsgroep 45-55 jaar. Drie stellingen springen eruit: geen uitnodiging of herinnering gekregen hebben (75%), reeds goed zorg dragen voor zijn eigen lichaam of goed opgevolgd worden door de huisarts (53,6%) en niet weten wat preventie is (42,8%). 28,6% heeft andere prioriteiten, 25% heeft onvoldoende tijd en eveneens 25% komt niet omdat niemand in zijn omgeving deelgenomen heeft. Geen interesse, vrees voor financi?le kosten, slechte ervaringen met preventie en/of gezondheidszorg en angst dat het consult te confronterend zou zijn, worden laag gescoord, in tegenstelling tot de literatuur. Bij vrouwen speelt angst een belangrijker rol dan bij mannen: 27,8% zegt schrik te hebben voor het resultaat, 22,2% voor eventuele onderzoeken, 16,6% komt liever niet uit vrees dat het te confronterend zal zijn en 11,1% omdat ze extra financi?le kosten vrezen. De resultaten worden ook vergeleken per leeftijdsgroep, gezinssituatie, opleidingsniveau, religie en land van herkomst maar hier worden geen belangrijke verschillen waargenomen.

Conclusie: Drie factoren blijken belangrijk te zijn, namelijk geen uitnodiging of reminder hebben gekregen, reeds goed zorg dragen voor zijn eigen lichaam of voldoende opgevolgd worden door de arts en tenslotte niet weten wat het preventieconsult is of wat het precies inhoudt. In de praktijk moet getracht worden de patiënten op een actieve en persoonlijke manier te informeren en uit te nodigen, tijdens een raadpleging. Een goed ingevuld EMD speelt hierbij een belangrijke rol en kan bij het uitleggen van het preventieconsult helpen de informatie af te stemmen op de patiënt.

Informatieve brochures kunnen de bewustmaking en educatie van de patiënt ondersteunen. Het is belangrijk dat deze in meerdere talen beschikbaar zijn (zeker in een multiculturele praktijk als deze) en eenvoudige, op de patiënt afgestemde informatie geven. Ook de media en de overheid kunnen hierin een rol spelen.